

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 21 grudnia 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii Europejskiej – Artykuły 21 i 45 TFUE –
Prawo obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw
członkowskich – Pracownik, który nabył obywatelstwo przyjmującego państwa członkowskiego,
zachowując przy tym obywatelstwo państwa pochodzenia – Dyrektywa 2004/38/WE –
Artykuł 3 – Beneficjenci – Artykuł 2 pkt 2 lit. d) – Członek rodziny – Bezpośredni wstępni
pozostający na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii – Artykuł 7 ust. 1 lit. a) i d) –
Prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące – Zachowanie statusu osoby pozostającej
na utrzymaniu w przyjmującym państwie członkowskim – Artykuł 14 ust. 2 –
Zachowanie prawa pobytu – Rozporządzenie (UE) nr 492/2011 – Artykuł 7 ust. 2 –
Równość traktowania – Przywileje socjalne – Świadczenia z zakresu pomocy społecznej –
Nieracjonalne obciążenie dla systemu pomocy społecznej w przyjmującym
państwie członkowskim

W sprawie C-488/21

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Court of Appeal (sąd apelacyjny, Irlandia) postanowieniem z dnia
27 lipca 2021 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 sierpnia 2021 r., w postępowaniu:

GV

przeciwko

Chief Appeals Officer,

Social Welfare Appeals Office,

The Minister for Employment Affairs and Social Protection,

Irlandia,

The Attorney General,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan,
F. Biltgen i N. Piçarra, prezesi izb, S. Rodin, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, A. Kumin (sprawozdawca),
N. Wahl, I. Ziemele, D. Gratsias i M. L. Arastey Sahún, sędziowie,

* Język postępowania: angielski.

rzecznik generalny: T. Ćapeta,

sekretarz: C. Strömholm, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 października 2022 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu GV – D. Shortall, SC, P. Brazil, BL, i S. Kirwan, solicitor,
- w imieniu Chief Appeals Officer, Social Welfare Appeals Office, Minister for Employment Affairs and Social Protection, Irlandii i Attorney General – M. Browne, Chief State Solicitor, A. Delaney i A. Joyce, w charakterze pełnomocników, których wspierali N. J. Travers, SC, i A. Carroll, BL,
- w imieniu rządu czeskiego – M. Smolek i J. Vlácil, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu duńskiego – M. Jespersen, C. Maertens, V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff i Y. T. Thyregod Kollberg, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, R. Kanitz i N. Scheffel, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – E. Montaguti i J. Tomkin, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 lutego 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy GV a Chief Appeals Officer (głównym urzędnikiem ds. odwołań, Irlandia), Social Welfare Appeals Office (urzędem odwoławczym ds. ochrony socjalnej, Irlandia), Minister for Employment Affairs and Social Protection (ministrem ds. zatrudnienia i ochrony socjalnej, Irlandia), Irlandią i Attorney General (prokuratorem generalnym, Irlandia) w przedmiocie przyznania GV zasiłku z tytułu niepełnosprawności (zwanego dalej „zasiłkiem z tytułu niepełnosprawności”).

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 883/2004

- 3 Tytuł III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1; sprostowania: Dz.U. 2013, L 188, s. 10; Dz.U. 2020, L 388, s. 18, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 883/2004”) zawiera rozdział 9, opatrzony nagłówkiem „Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne”. Znajdujący się w tym rozdziale art. 70 tego rozporządzenia, zatytułowany „Przepis ogólny”, przewiduje:

„1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych wypłacanych na podstawie ustawodawstwa, które, ze względu na swój zakres podmiotowy, cele i/lub warunki uprawnienia, nosi cechy zarówno ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 3 ust. 1, jak i pomocy społecznej.

2. Do celów stosowania przepisów niniejszego rozdziału określenie »specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne« oznacza świadczenia, które:

[...]

c) są wymienione w załączniku X.

[...]”.

- 4 Załącznik X do wspomnianego rozporządzenia, który wymienia „[s]pecjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne” w rozumieniu art. 70 ust. 2 lit. c) tego rozporządzenia, przewiduje, że w odniesieniu do Irlandii wśród tych świadczeń widnieje „[z]asiłek z tytułu niepełnosprawności (ujednolicona ustawa o ochronie socjalnej z 2005 r., część 3, rozdział 10)”.

Rozporządzenie nr 492/2011

- 5 Artykuł 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. 2011, L 141, s. 1) przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego nie może być, na terytorium innego państwa członkowskiego, traktowany – ze względu na swą przynależność państwową – odmiennie niż pracownicy krajowi pod względem warunków zatrudnienia i pracy, w szczególności warunków wynagrodzenia, zwolnienia oraz, w przypadku utraty pracy, powrotu do pracy lub ponownego zatrudnienia.

2. Pracownik taki korzysta z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych, jak pracownicy krajowi”.

Dyrektywa 2004/38

6 Zgodnie z motywami 3 i 5 dyrektywy 2004/38:

„(3) Obywatelstwo Unii [Europejskiej] powinno stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich, w przypadku gdy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu. Należy zatem skodyfikować i zweryfikować istniejące instrumenty wspólnotowe, które traktują oddzielnie pracowników najemnych, osoby pracujące na własny rachunek, studentów i inne osoby niezatrudnione w celu uproszczenia i wzmocnienia prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu wszystkich obywateli Unii.

[...]

(5) Prawo wszystkich obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich powinno być również zagwarantowane członkom ich rodzin bez względu na przynależność państwową, aby korzystanie z niego mogło opierać się na obiektywnych warunkach wolności i godności [...]”.

7 Artykuł 2 tej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowi w pkt 2 lit. d):

„Do celów niniejszej dyrektywy:

2) »członek rodziny« oznacza:

[...]

d) bezpośrednich wstępnych pozostających na utrzymaniu [...]”.

8 Artykuł 3 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Beneficjenci”, przewiduje w ust. 1:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się w odniesieniu do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 [pkt] 2, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają”.

9 Rozdział III dyrektywy 2004/38, zatytułowany „Prawo pobytu”, obejmuje między innymi jej art. 7 i 14.

10 Ten art. 7, zatytułowany „Prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące”, przewiduje w ust. 1:

„Wszyscy obywatele Unii posiadają prawo pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego przez okres dłuższy niż trzy miesiące, jeżeli:

a) są pracownikami najemnymi lub osobami pracującymi na własny rachunek w przyjmującym państwie członkowskim; lub

b) posiadają wystarczające zasoby dla siebie i członków ich rodziny, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego w okresie pobytu, oraz są objęci pełnym ubezpieczeniem zdrowotnym w przyjmującym państwie członkowskim; [...]

- c) – są zapisani do instytucji prywatnej lub publicznej, uznanej lub finansowanej przez przyjmujące państwo członkowskie na podstawie przepisów prawnych lub praktyki administracyjnej, zasadniczo w celu odbycia studiów, włącznie z kształceniem zawodowym; oraz
- są objęci pełnym ubezpieczeniem zdrowotnym w przyjmującym państwie członkowskim i zapewnią odpowiednią władzę krajową, za pomocą oświadczenia lub innego równoważnego środka według własnego wyboru, że posiadają wystarczające zasoby dla siebie i członków rodziny, aby nie stanowić obciążenia dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego w okresie ich pobytu; lub
- d) są członkami rodziny towarzyszącymi lub dołączającymi do obywatela Unii, który spełnia warunki określone w lit. a), b) lub c)”.
- 11 Artykuł 14 tej dyrektywy, zatytułowany „Zachowanie prawa pobytu”, przewiduje w ust. 2:
- „Obywatele Unii i członkowie ich rodziny posiadają prawo pobytu przewidziane w art. 7, 12 i 13 tak długo, dopóki spełniają warunki w nich określone.
- W szczególnych przypadkach, kiedy istnieją racjonalne wątpliwości co do spełniania przez obywatela Unii lub członków jego rodziny warunków określonych w art. 7, 12 i 13, państwa członkowskie mogą dokonać weryfikacji, czy warunki te są spełnione. Weryfikacja nie jest przeprowadzana systematycznie”.
- 12 Artykuł 16 ust. 1 wspomnianej dyrektywy, ujęty w jej rozdziale IV, zatytułowanym „Prawo stałego pobytu”, stanowi:
- „Obywatele Unii, którzy legalnie zamieszkują w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, mają prawo stałego pobytu w tym państwie. Prawo to nie podlega warunkom przewidzianym w rozdziale III”.

Prawo irlandzkie

Rozporządzenie z 2015 r.

- 13 Przepisy irlandzkie mające na celu transpozycję dyrektywy 2004/38 są zawarte w European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015 [rozporządzeniu w sprawie Wspólnot Europejskich (swobodny przepływ osób) z 2015 r.], które zastąpiło od dnia 1 lutego 2016 r. European Communities (Free Movement of Persons) (No 2) Regulations 2006 [rozporządzenie w sprawie Wspólnot Europejskich (swobodny przepływ osób) (nr 2) z 2006 r.] z dnia 18 grudnia 2006 r., (zwanym dalej „rozporządzeniem z 2015 r.”).
- 14 Artykuł 3 ust. 5 lit. b) rozporządzenia z 2015 r. definiuje „kwalifikującego się członka rodziny obywatela Unii” w następujący sposób:
- „(i) małżonek obywatela Unii lub osoba pozostająca z nim w związku partnerskim,
  - (ii) bezpośredni zstępny obywatela Unii lub jego małżonka albo osoby pozostającej z nim w związku partnerskim, będący –
    - I) w wieku poniżej 21 lat lub

- II) na utrzymaniu obywatela Unii, jego małżonka albo osoby pozostającej z nim w związku partnerskim, lub
- (iii) bezpośredni wstępny na utrzymaniu obywatela Unii, jego małżonka lub osoby pozostającej z nim w związku partnerskim”.
- 15 Prawo do pobytu w Irlandii ustanowiono w art. 6 rozporządzenia, którego ust. 3 lit. a) stanowi:
- „Obywatel Unii może przebywać w państwie przez okres dłuższy niż trzy miesiące, jeżeli:
- (i) jest pracownikiem najemnym lub pracuje na własny rachunek w tym państwie,
  - (ii) posiada wystarczające środki dla siebie i członków swojej rodziny, aby nie stanowić nieracjonalnego obciążenia dla systemu pomocy społecznej państwa, oraz posiada pełne ubezpieczenie zdrowotne dla siebie i członków swojej rodziny,
  - (iii) jest zapisany do instytucji edukacyjnej akredytowanej lub finansowanej przez państwo, głównie w celu odbycia tam studiów, i posiada pełne ubezpieczenie zdrowotne dla siebie i członków swojej rodziny oraz, w drodze oświadczenia lub w inny sposób, zapewnia ministrowi, że posiada wystarczające środki dla siebie i członków swojej rodziny, aby nie stanowić nieracjonalnego obciążenia dla systemu pomocy społecznej państwa, lub
  - (iv) z zastrzeżeniem ust. 4, jest członkiem rodziny obywatela Unii spełniającego co najmniej jeden z warunków, o których mowa w pkt (i), (ii) lub (iii)”.
- 16 W art. 11 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia wskazano warunki zachowania prawa pobytu w Irlandii. Przepis ten przewiduje:
- „Osoba zamieszkująca w państwie na mocy art. 6, 9 lub 10 ma prawo do dalszego zamieszkiwania w państwie dopóty, dopóki spełnia odpowiednie wymogi danego artykułu i nie staje się nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej państwa”.
- Ustawa z 2005 r.*
- 17 Artykuł 210 ust. 1 i 9 Social Welfare Consolidation Act 2005 (ujednoliconej ustawy o ochronie socjalnej z 2005 r., zwanej dalej „ustawą z 2005 r.”) stanowi:
- „1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy zasiłek (zwany dalej »zasiłkiem z tytułu niepełnosprawności«) jest wypłacany osobie:
- a) która ukończyła 16 lat, ale nie osiągnęła wieku emerytalnego;
  - b) która, z powodu określonej niepełnosprawności, jest w znacznym stopniu ograniczona w podejmowaniu zatrudnienia (w niniejszym rozdziale określonego jako »odpowiednie zatrudnienie«), które, gdyby nie była niepełnosprawna, byłoby odpowiednie dla jej wieku, doświadczenia i kwalifikacji, niezależnie od tego, czy osoba ta korzysta z usługi szkolenia osób niepełnosprawnych na mocy art. 68 Health Act, 1970 (ustawy o zdrowiu z 1970 r.);

c) której tygodniowe środki materialne, z zastrzeżeniem ust. 2, nie przekraczają kwoty zasiłku z tytułu niepełnosprawności (z uwzględnieniem wszelkich podwyżek tego zasiłku), który byłby wypłacany tej osobie na mocy rozdziału 10, gdyby osoba ta nie posiadała żadnych środków materialnych.

[...]

9. Dana osoba nie jest uprawniona do pobierania zasiłku z tytułu niepełnosprawności na mocy niniejszego artykułu, chyba że zwykle przebywa na terytorium państwa”.

18 Artykuł 246 ust. 1 i 5 ustawy z 2005 r. brzmi następująco:

„1. Wymóg w każdym z przepisów, o których mowa w ust. 3, aby dana osoba zwykle przebywała na terytorium państwa, oznacza, że:

a) osoba musi zwykle przebywać na terytorium państwa w dniu złożenia wniosku, a po złożeniu wniosku musi nadal zwykle przebywać na terytorium państwa, aby uprawnienie do zasiłku, o który wystąpiono, zostało zachowane;

b) osoba jest pracownikiem najemnym lub osobą pracującą na własny rachunek przebywającą na terytorium państwa zgodnie z art. 7 dyrektywy 2004/38 [...];

c) osoba jest członkiem rodziny osoby, o której mowa w lit. b) [...];

[...].

5. Niezależnie od ust. 1–4 i z zastrzeżeniem ust. 9 osoba, której nie przysługuje prawo pobytu na terytorium państwa, nie jest uważana dla celów niniejszej ustawy za osobę zwykle przebywającą na terytorium państwa.

[...]”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

19 GV, obywatelka rumuńska, jest matką AC, również obywatelki rumuńskiej, która przebywa i pracuje w Irlandii. AC nabyła ponadto obywatelstwo irlandzkie w drodze naturalizacji.

20 W latach 2009–2016 GV kilkakrotnie przebywała w Irlandii, po czym za każdym razem wracała do Rumunii lub Hiszpanii. Ponadto była ona finansowo zależna od swojej córki, która co pewien czas przysyłała jej pieniądze.

21 Od 2017 r. GV przebywa w Irlandii u córki. W dniu 28 września 2017 r. na podstawie ustawy z 2005 r. GV złożyła wniosek o przyznanie zasiłku z tytułu niepełnosprawności ze względu na pogorszenie się stanu zdrowia w związku z zapaleniem stawów.

22 Sąd odsyłający wyjaśnia, że zasiłek ten, którego celem jest ochrona beneficjentów przed ubóstwem, stanowi świadczenie z zakresu pomocy społecznej, które jest wypłacane bez konieczności opłacania przez zainteresowanego składek na ubezpieczenie społeczne. Ponadto z postanowienia odsyłającego wynika, że aby korzystać ze wspomnianego zasiłku, zainteresowany

musi spełnić określone warunki, a mianowicie warunki związane z wiekiem, niepełnosprawnością i sytuacją materialną. Ponadto prawo irlandzkie wyklucza wypłatę tego samego zasiłku osobie, która nie przebywa zwykle w Irlandii, takiej jak osoba nieposiadająca prawa pobytu w tym państwie członkowskim. Wreszcie sąd ten przypomina, że zasiłek z tytułu niepełnosprawności stanowi „specjalne nieskładkowe świadczenie pieniężne” w rozumieniu rozporządzenia nr 883/2004.

- 23 Decyzją z dnia 27 lutego 2018 r. złożony przez GV wniosek o zasiłek z tytułu niepełnosprawności został oddalony. Wniesione przez GV odwołanie od tej decyzji zostało również oddalone decyzją z dnia 12 lutego 2019 r. Podstawą oddalenia zarówno tego wniosku, jak i odwołania było to, że GV nie przysługiwało prawo pobytu w Irlandii.
- 24 W następstwie wniosku złożonego w imieniu GV przez organizację pozarządową decyzja z dnia 12 lutego 2019 r. została poddana kontroli. Decyzją z dnia 2 lipca 2019 r. Appeals Officer (urzędnik ds. odwołań, Irlandia) stwierdził, że GV, jako bezpośrednio wstępnej pozostającej na utrzymaniu obywatela Unii pracującego w Irlandii, przysuguje prawo pobytu, lecz nie jest ona uprawniona do świadczenia z zakresu pomocy społecznej.
- 25 Wniosek o zmianę decyzji został złożony do dyrektora urzędu ds. odwołań. Decyzją z dnia 23 lipca 2019 r. dyrektor ten potwierdził, że GV nie ma prawa do zasiłku z tytułu niepełnosprawności z uwagi na to, że zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r., gdyby zasiłek ten został jej przyznany, stałaby się ona nieracjonalnym obciążeniem dla krajowego systemu pomocy społecznej, a tym samym nie przysługiwałoby jej już prawo pobytu.
- 26 GV wniosła do High Court (sądu wyższej instancji, Irlandia) skargę na tę decyzję. Wyrokiem z dnia 29 maja 2020 r. sąd ten stwierdził nieważność decyzji z dnia 23 lipca 2019 r. W wyroku tym wspomniany sąd orzekł w szczególności, że art. 11 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r. w zakresie, w jakim uzależnia prawo pobytu członka rodziny obywatela irlandzkiego, takiego jak GV, od warunku, by ów członek rodziny nie mógł stanowić nieracjonalnego obciążenia dla systemu pomocy społecznej państwa, jest niezgodny z dyrektywą 2004/38. Według tego sądu, jeżeli w chwili, gdy członek rodziny dołącza do danego obywatela Unii, stwierdza się, że taki członek rodziny pozostaje na utrzymaniu tego obywatela Unii, nie jest wymagane, by członek rodziny pozostawał na utrzymaniu wspomnianego obywatela Unii, aby nadal mógł on korzystać z prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim.
- 27 Dyrektor urzędu ds. odwołań i minister ds. zatrudnienia i ochrony socjalnej wnieśli środek odwoławczy od tego wyroku do Court of Appeal (sądu apelacyjnego, Irlandia), który jest sądem odsyłającym.
- 28 Z postanowienia odsyłającego wynika, że zdaniem ministra ds. zatrudnienia i ochrony socjalnej pojęcie „członka rodziny” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38 obejmuje wymóg, aby dany członek rodziny pozostawał na utrzymaniu danego obywatela Unii dopóty, dopóki powołuje się na pochodne prawo pobytu. Zatem, gdy stosunek zależności między owym członkiem rodziny a tym obywatelem Unii przestaje istnieć w szczególności ze względu na wypłatę świadczenia z zakresu pomocy społecznej, takiego jak zasiłek z tytułu niepełnosprawności, wspomnianemu członkowi rodziny, który stanie się wówczas finansowo zależny od systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego, nie może już przysługiwać takie prawo pobytu. Taka wykładnia, po pierwsze, znajduje potwierdzenie zarówno w brzmieniu tego przepisu, jak i w brzmieniu art. 14 ust. 2 tej dyrektywy, a po drugie, nie jest sprzeczna z orzecznictwem Trybunału.

- 29 Sąd odsyłający wskazuje, że GV twierdzi natomiast w istocie, iż art. 11 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r. jest przepisem niezgodnym z prawem, jako że uzależnia od warunku dotyczącego „nieracjonalnego obciążenia dla systemu pomocy społecznej państwa” dostęp do świadczenia z zakresu pomocy społecznej członka rodziny obywatela Unii będącego pracownikiem najemnym, któremu to członkowi przysługuje pochodne prawo pobytu ze względu na jego pozostawanie na utrzymaniu tego pracownika najemnego, podczas gdy taki warunek nie jest ujęty w art. 7 dyrektywy 2004/38. Zdaniem GV jej stanowisko znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Trybunału dotyczącym pojęcia „zależności”. Ponadto argumentacja przedstawiona przez ministra ds. zatrudnienia i ochrony socjalnej narusza jej prawo do równego traktowania, zagwarantowane w art. 24 ust. 1 tej dyrektywy.
- 30 W tych oto okolicznościach Court of Appeal (sąd apelacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy pochodne prawo pobytu przysługujące bezpośredniemu wstępnemu pracownikowi najemnego będącego obywatelem Unii na podstawie art. 7 ust. 1 [lit. d)] dyrektywy [2004/38] jest uzależnione od tego, aby ten wstępny nadal pozostawał na utrzymaniu tego pracownika?
- 2) Czy dyrektywa [2004/38] stoi na przeszkodzie temu, aby przyjmujące państwo członkowskie ograniczyło dostęp do świadczenia z tytułu pomocy społecznej członkowi rodziny pracownika najemnego będącego obywatelem Unii, któremu to członkowi przysługuje pochodne prawo pobytu ze względu na pozostawanie na utrzymaniu tego pracownika, jeżeli dostęp do takiego świadczenia oznaczałby, że ten członek rodziny przestałby pozostawać na utrzymaniu tego pracownika?
- 3) Czy dyrektywa [2004/38] stoi na przeszkodzie temu, aby przyjmujące państwo członkowskie ograniczyło dostęp do świadczenia z tytułu pomocy społecznej członkowi rodziny pracownika najemnego będącego obywatelem Unii, któremu to członkowi przysługuje pochodne prawo pobytu ze względu na pozostawanie na utrzymaniu tego pracownika, na tej podstawie, że wypłata świadczenia spowoduje, iż ten członek rodziny stanie się nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej tego państwa?”.

W przedmiocie wniosku o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania

- 31 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 19 marca 2023 r., po przedstawieniu opinii rzecznik generalnej, pozwane w postępowaniu głównym wniosły o otwarcie na nowo ustnego etapu postępowania na podstawie art. 83 regulaminu postępowania przed Trybunałem.
- 32 Na poparcie swojego wniosku pozwane podnoszą w istocie, że w swojej opinii rzecznik generalna, proponując przyjęcie szerokiego rozumienia pojęcia „zależności” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. d) i art. 7 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/38, czyli uznanie, że pojęcie to odnosi się do konieczności „wsparcia emocjonalnego”, a tym samym do potrzeb, które mogą mieć charakter inny niż materialny, a w szczególności finansowy, przekroczyła granice przedmiotu sporu w postępowaniu głównym i w konsekwencji zaproponowała wydanie orzeczenia ultra petita.

- 33 Ponadto kwestia, czy wspomniane pojęcie może obejmować, w całości lub w części, zależność o charakterze emocjonalnym, nie była przedmiotem dyskusji ani na pisemnym etapie postępowania, ani na rozprawie. Sprawa miałaby zatem zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub podmiotami określonymi w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 34 W tym względzie należy przypomnieć, że na podstawie art. 252 akapit drugi TFUE rzecznik generalny przedstawia publicznie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnioną opinię w sprawach, które zgodnie ze statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wymagają jego zaangażowania. Trybunał nie jest związany ani tą opinią, ani uzasadnieniem, w oparciu o które rzecznik generalny dochodzi do zawartych w opinii wniosków (wyrok z dnia 12 maja 2022 r., *Schneider Electric i in.*, C-556/20, EU:C:2022:378, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Ponadto okoliczność, że zainteresowany, o którym mowa w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, nie zgadza się z opinią rzecznika generalnego bez względu na to, jakie kwestie poruszono w jego opinii, nie może sama w sobie, jak to uściślił Trybunał, stanowić powodu uzasadniającego otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo (wyrok z dnia 12 maja 2022 r., *Schneider Electric i in.*, C-556/20, EU:C:2022:378, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 36 Prawdą jest, że zgodnie z art. 83 regulaminu postępowania Trybunał może w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału, lub też jeśli sprawa ma zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem dyskusji między stronami lub podmiotami określonymi w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- 37 Jednakże w niniejszej sprawie Trybunał posiada wszystkie informacje niezbędne do wydania wyroku, a podstawą rozstrzygnięcia w sprawie nie musi być argument, który nie był przedmiotem dyskusji na pisemnym i ustnym etapie postępowania. W tym względzie należy zauważyć, że kwestia zakresu pojęcia „zależności” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. d) i art. 7 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/38, w szczególności kwestia tego, czy zależność ta może mieć charakter emocjonalny, była w szczególności przedmiotem dyskusji na rozprawie.
- 38 Ponadto we wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo nie wskazano żadnej nowej okoliczności faktycznej, która mogłaby mieć wpływ na orzeczenie, jakie Trybunał ma wydać w tej sprawie.
- 39 W tych okolicznościach Trybunał uznaje, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, że nie ma potrzeby zarządzenia otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 40 Na wstępie należy zauważyć, że nawet jeśli formalnie sąd odsyłający ograniczył swoje pytanie do wykładni jedynie dyrektywy 2004/38, to okoliczność ta nie stoi na przeszkodzie temu, by Trybunał dokonał dla niego wykładni prawa Unii we wszystkich aspektach, które mogą być

użyteczne dla rozstrzygnięcia zawisłej przed nim sprawy, bez względu na to, czy sąd ten odniósł się do nich w treści swego pytania, czy też nie (wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 41 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że AC, obywatelka rumuńska i córka GV, skorzystała ze swobody przemieszczania się, przebywając i pracując w Irlandii, w następstwie czego nabyła w 2016 r. obywatelstwo irlandzkie w drodze naturalizacji.
- 42 W tym względzie należy przypomnieć, że ewentualne prawa przyznane przez dyrektywę 2004/38 członkom rodziny obywatela Unii, którzy sami posiadają obywatelstwo państwa członkowskiego i którzy towarzyszą temu obywatelowi Unii lub do niego dołączają, są – poza autonomicznymi prawami, które członkowie ci mogą wywodzić z tej dyrektywy ze względu na własny status obywateli Unii – prawami pochodnymi wynikającymi z praw przysługujących wspomnianemu obywatelowi Unii wskutek skorzystania przez niego z prawa do swobodnego przemieszczania się (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 43 Jednakże dyrektywa 2004/38 reguluje jedynie warunki wjazdu i pobytu obywatela Unii na terytorium państw członkowskich innych niż państwo, którego obywatelstwo posiada. Skoro bowiem zgodnie z zasadą prawa międzynarodowego państwo członkowskie nie może odmówić swoim obywatelom prawa wjazdu lub pobytu na swoim terytorium, a zatem obywatelom tym przysługuje bezwarunkowe prawo pobytu, dyrektywa ta nie reguluje pobytu obywatela Unii w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiada. W konsekwencji w świetle orzecznictwa przypomnianego w poprzednim punkcie niniejszego wyroku nie przyznaje ona też na terytorium tego państwa członkowskiego pochodnego prawa pobytu członkom rodziny tego obywatela Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 33, 37 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 44 Z powyższego wynika, że w niniejszym przypadku od chwili naturalizacji AC w Irlandii dyrektywa 2004/38 zasadniczo nie reguluje jej prawa pobytu w Irlandii ani pochodnego prawa pobytu przysługującego w stosownym razie członkom jej rodziny w rozumieniu art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, takim jak GV.
- 45 Jednakże Trybunał orzekł, że sytuacji obywatela państwa członkowskiego takiego, który skorzystał ze swobody przemieszczania się i zgodnie z prawem udał się na terytorium innego państwa członkowskiego i tam przebywa, nie można zrównywać z sytuacją o charakterze wyłącznie wewnętrznym z tego tylko względu, że ów obywatel w trakcie pobytu w przyjmującym państwie członkowskim nabył jego obywatelstwo, zachowując przy tym obywatelstwo państwa pochodzenia. Wywiódł on z tego, że w celu zapewnienia skuteczności (effet utile) praw przyznanych obywatelom Unii przez art. 21 ust. 1 TFUE obywatel Unii znajdujący się w takiej sytuacji powinien móc korzystać w przyjmującym państwie członkowskim z praw wywodzonych ze wspomnianego postanowienia także po nabyciu obywatelstwa tego państwa członkowskiego, w stosownym przypadku przy zachowaniu obywatelstwa państwa pochodzenia, a w szczególności powinien móc prowadzić we wspomnianym państwie członkowskim zwykle życie rodzinne, korzystając z obecności u swojego boku członków swojej rodziny (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 49, 52, 53).

- 46 Ten art. 21 ust. 1, ustanawiający w sposób ogólny prawo każdego obywatela Unii do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, znajduje swój szczególny wyraz między innymi w art. 45 TFUE dotyczącym swobody przepływu pracowników [zob. podobnie wyrok z dnia 11 listopada 2021 r., MH i ILA (Uprawnienia emerytalne w przypadku upadłości), C-168/20, EU:C:2021:907, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 47 Wynika z tego, że skuteczność (effet utile) praw przyznanych pracownikom Unii przez art. 45 ust. 1 TFUE wymaga, aby członkowi rodziny pracownika będącego obywatelem Unii, który skorzystał ze swobody przemieszczania się, przebywając i pracując w przyjmującym państwie członkowskim, w następstwie czego nabył obywatelstwo tego państwa członkowskiego, można było przyznać pochodne prawo pobytu.
- 48 Co się tyczy warunków przyznania pochodnego prawa pobytu przysługującego członkowi rodziny, nie mogą one być bardziej rygorystyczne niż warunki przewidziane w dyrektywie 2004/38 dla przyznania prawa pobytu o tym samym charakterze członkowi rodziny obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa do swobodnego przemieszczania się, osiedlając się w państwie członkowskim innym niż państwo, którego obywatelstwo posiada. Chociaż bowiem omawiana dyrektywa nie reguluje sytuacji takiej jak wskazana w pkt 45 niniejszego wyroku, powinna ona znaleźć zastosowanie do takiej sytuacji poprzez analogię (zob. podobnie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., Lounes C-165/16, EU:C:2017:862, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 49 Ponadto należy przypomnieć, że art. 45 ust. 2 TFUE stanowi, że swobodny przepływ pracowników obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy. Postanowienie to, w szczególnej dziedzinie przyznawania przywilejów socjalnych, zostało skonkretyzowane w art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, który uściśla, że pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego korzysta na terytorium innych państw członkowskich, których nie jest obywatelem, z takich samych przywilejów socjalnych i podatkowych jak pracownicy krajowi (zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2020 r., Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, pkt 44, 78).
- 50 Z orzecznictwa przytoczonego w pkt 45 i 48 niniejszego wyroku wynika zaś *mutatis mutandis*, że okoliczność, iż obywatel państwa członkowskiego, który się przeniósł do innego państwa członkowskiego i tam przebywa, nabywa następnie obywatelstwo tego ostatniego państwa członkowskiego, zachowując obywatelstwo państwa pochodzenia, nie może oznaczać, że zostanie on pozbawiony prawa do równego traktowania na podstawie art. 45 ust. 2 TFUE, wdrożonego przez art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, oraz że warunki związane z przyznaniem przywilejów socjalnych nie mogą być bardziej rygorystyczne niż te, o których mowa w tym ostatnim przepisie.
- 51 To w świetle powyższych rozważań należy odpowiedzieć na zadane pytania, które w tym kontekście należy rozumieć jako dotyczące wykładni art. 45 TFUE, wdrożonego przez prawo wtórne.
- 52 W tym względzie z postanowienia odsyłającego wynika, że jest bezsporne, iż GV była bezpośrednim wstępnym pozostającym na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii, czyli AC, zarówno w chwili dołączenia do tego pracownika w tym państwie członkowskim, jak i w chwili złożenia wniosku o przyznanie renty zasiłku z tytułu niepełnosprawności. Jednakże minister ds. zatrudnienia i ochrony socjalnej uważa w istocie, że wypłata tego zasiłku GV

oznaczałaby, że pozostawałaby ona na utrzymaniu już nie córki, lecz systemu pomocy społecznej Irlandii. W związku z tym, ponieważ GV nie spełniałaby już warunku ujętego w art. 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38, utraciłaby ona pochodne prawo pobytu przysługujące jej w przyjmującym państwie członkowskim zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia z 2015 r., który uzależnia zachowanie pochodnego prawa pobytu przez bezpośredniego wstępnego w szczególności od warunku, by ów bezpośredni wstępny nie stał się nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej przyjmującego państwa członkowskiego.

- 53 To w tym kontekście poprzez pytania prejudycjalne, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 45 TFUE, wdrożony przez art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, w związku z dyrektywą 2004/38, należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego umożliwiającemu organom tego państwa członkowskiego odmowę przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej bezpośredniemu wstępnemu, który w chwili złożenia wniosku dotyczącego tego świadczenia pozostaje na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii, a nawet odebranie mu prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, na tej podstawie, iż przyznanie wspomnianego świadczenia skutkowałoby tym, że ten członek rodziny nie pozostawałby już na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii i stałby się tym samym nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego.
- 54 W pierwszej kolejności, zgodnie z brzmieniem art. 7 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/38, który jak wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 48 niniejszego wyroku należy zastosować poprzez analogię, prawo pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące przysługuje „członk[owi] rodziny towarzysząc[emu] lub dołączając[emu] do obywatela Unii, który spełnia warunki określone w lit. a), b) lub c)” tego art. 7.
- 55 Pojęcie „członka rodziny” użyte w art. 7 ust. 1 lit. d) dyrektywy 2004/38, który należy zastosować poprzez analogię, zostało zdefiniowane w art. 2 pkt 2 tej dyrektywy i oznacza w szczególności, zgodnie z jego lit. d), „bezpośrednich wstępnych pozostających na utrzymaniu”.
- 56 Tym samym z art. 2 pkt 2 lit. d) w związku z art. 7 ust. 1 lit. a) i d) dyrektywy 2004/38 wynika, że bezpośredni wstępni pracownika będącego obywatelem Unii korzystają z pochodnego prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, jeżeli pozostają „na utrzymaniu” tego pracownika.
- 57 Co się tyczy tego warunku, Trybunał uściślił, że sytuacja zależności musi istnieć w kraju, z którego przybył dany członek rodziny, w chwili zwrócenia się o umożliwienie mu dołączenia do obywatela Unii, na którego utrzymaniu pozostaje (wyrok z dnia 16 stycznia 2014 r., Reyes, C-423/12, EU:C:2014:16, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 58 Jednakże, jak zauważyła w istocie rzecznik generalna w pkt 44 opinii w sprawie, która skutkowałą orzecznictwem przytoczonym w poprzednim punkcie niniejszego wyroku, do Trybunału zwrócono się o wypowiedzenie się w przedmiocie warunków, jakie muszą być spełnione, w chwili gdy zainteresowany wnosi o umożliwienie mu skorzystania z pochodnego prawa pobytu w przyjmującym państwie członkowskim, a nie w przedmiocie warunków, jakie powinien spełnić ten zainteresowany w celu zachowania tego prawa.

- 59 W tej ostatniej kwestii należy przypomnieć, że art. 14 dyrektywy 2004/38, zatytułowany „Zachowanie prawa pobytu”, przewiduje w ust. 2 akapit pierwszy, że obywatele Unii i członkowie ich rodziny posiadają prawo pobytu przewidziane w szczególności w art. 7 tej dyrektywy dopóty, dopóki spełniają warunki określone w tym art. 7.
- 60 Z art. 14 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 2 lit. d) i art. 7 ust. 1 lit. a) i d) dyrektywy 2004/38 wynika zatem, że bezpośredni wstępny pracownika będącego obywatelem Unii korzysta z pochodnego prawa pobytu dopóty, dopóki pozostaje na utrzymaniu tego pracownika, i to do czasu, gdy ów wstępny, jeśli legalnie zamieszkiwał w przyjmującym państwie członkowskim przez nieprzerwany okres pięciu lat, mógłby ubiegać się o prawo stałego pobytu zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy 2004/38.
- 61 Taka wykładnia jest zgodna z orzecznictwem Trybunału, zgodnie z którym pojęcie „beneficjenta” w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38 oznacza, że status beneficjenta, nawet jeżeli został on uzyskany w przeszłości, może zostać utracony w późniejszym czasie, w szczególności jeśli warunki określone w art. 2 pkt 2 tej dyrektywy, do których czyni odniesienie ten art. 3 ust. 1, nie są już spełnione (zob. podobnie wyrok z dnia 10 września 2019 r., *Chenchooliah* C-94/18, EU:C:2019:693, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 62 W niniejszej sprawie jest bezsporne, że GV pozostawała na utrzymaniu swojej córki, mianowicie AC, zarówno w chwili dołączenia do niej, jak i w chwili złożenia wniosku o przyznanie zasiłku z tytułu niepełnosprawności. W związku z tym w chwili złożenia tego wniosku GV spełniała warunek korzystania, jako „członek rodziny”, z pochodnego prawa pobytu zgodnie z dyrektywą 2004/38.
- 63 W drugiej kolejności, jak wynika z pkt 49 i 50 niniejszego wyroku, pracownik będący obywatelem Unii korzysta – również w sytuacji takiej jak sytuacja AC, która nabyła w trakcie swojego pobytu w przyjmującym państwie członkowskim obywatelstwo tego ostatniego, zachowując obywatelstwo państwa pochodzenia – z prawa do równego traktowania na podstawie art. 45 ust. 2 TFUE, wdrożonego przez art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011.
- 64 Co się tyczy pojęcia „przywilejów socjalnych” w rozumieniu art. 7 ust. 2, Trybunał uściślił, że obejmuje ono wszelkie przywileje związane lub niezwiązane z umową o pracę, przysługujące zwykle pracownikom krajowym głównie z powodu posiadania przez nich obiektywnego statusu pracownika albo po prostu z racji zamieszkiwania na terytorium krajowym. Rozszerzenie tych przywilejów na pracowników będących obywatelami innych państw członkowskich wydaje się zatem sprzyjać ich mobilności w ramach Unii, a tym samym integracji w przyjmującym państwie członkowskim (wyrok z dnia 6 października 2020 r., *Jobcenter Krefeld*, C-181/19, EU:C:2020:794, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 65 Pojęcie to może obejmować świadczenia z zakresu pomocy społecznej mieszczące się jednocześnie w szczególnym obszarze stosowania rozporządzenia nr 883/2004, takie jak, na co wskazuje sąd odsyłający, zasiłek z tytułu niepełnosprawności (zob. analogicznie wyrok z dnia 27 maja 1993 r., *Schmid*, C-310/91, EU:C:1993:221, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 66 Ponadto należy zauważyć, że świadczenie z zakresu pomocy społecznej, takie jak zasiłek z tytułu niepełnosprawności przyznawany bezpośredniemu wstępnemu, stanowi dla pracownika migrującego „przywilej socjalny” w rozumieniu art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, jeżeli ów bezpośredni wstępny pozostaje na utrzymaniu tego pracownika w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38 (zob. analogicznie wyrok z dnia 18 czerwca 1987 r., *Lebon*, 316/85,

- EU:C:1987:302, pkt 12, 13). Ponadto wspomniany bezpośredni wstępny pozostający na utrzymaniu, jako pośredni beneficjent równego traktowania przyznanego wspomnianemu pracownikowi, może powołać się na ów art. 7 ust. 2 w celu uzyskania tego zasiłku, jeżeli na mocy prawa krajowego jest on przyznawany bezpośrednio takim wstępnym (zob. podobnie wyroki: z dnia 26 lutego 1992 r., Bernini, C-3/90, EU:C:1992:89, pkt 26; a także z dnia 14 grudnia 2016 r., Bragança Linares Verruga i in., C-238/15, EU:C:2016:949, pkt 40).
- 67 Jak bowiem zauważyła rzecznik generalna w pkt 106 opinii, gdyby w sytuacji, w której bezpośredni wstępny pozostaje na utrzymaniu pracownika, a pracownik ten skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się, temu bezpośredniemu wstępnemu nie można było przyznać świadczenia z zakresu pomocy społecznej stanowiącego dla pracownika migrującego „przywilej socjalny”, o który mogą ubiegać się bezpośredni wstępni pozostający na utrzymaniu pracowników będących obywatelami przyjmującego państwa członkowskiego, skutkowałoby to naruszeniem równego traktowania tego pracownika migrującego.
- 68 Wspomniany art. 7 ust. 2 rozporządzenia chroni zatem przed dyskryminacją, z którą w przyjmującym państwie członkowskim mogliby się spotkać pracownik migrujący i członkowie jego rodziny, w tym członkowie, o których mowa w art. 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38.
- 69 Wynika z tego, że na status wstępnego „pozostającego na utrzymaniu” w rozumieniu art. 2 pkt 2 lit. d) dyrektywy 2004/38 nie może mieć wpływu przyznanie świadczenia z zakresu pomocy społecznej w przyjmującym państwie członkowskim. Odmienne rozstrzygnięcie sprowadzałoby się bowiem do uznania, że przyznanie takiego świadczenia mogłoby spowodować utratę przez zainteresowanego statusu członka rodziny pozostającego na utrzymaniu i w konsekwencji uzasadnić cofnięcie tego świadczenia, a nawet utratę przez niego prawa pobytu. Takie rozwiązanie uniemożliwiałoby w praktyce temu członkowi rodziny pozostającemu na utrzymaniu ubieganie się o to świadczenie i z tego względu naruszałoby równe traktowanie przysługujące pracownikowi migrującemu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 czerwca 1987 r., Lebon, 316/85, EU:C:1987:302, pkt 20).
- 70 Artykuł 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011 w związku z art. 2 pkt 2 lit. d), art. 7 ust. 1 lit. a) i d) oraz art. 14 ust. 2 dyrektywy 2004/38 przyczynia się zatem do osiągnięcia realizowanego przez to rozporządzenie celu polegającego na wspieraniu swobodnego przepływu pracowników, ponieważ pozwala na stworzenie optymalnych warunków do integracji członków rodziny obywateli Unii, którzy skorzystali z tej swobody i wykonywali działalność zawodową w przyjmującym państwie członkowskim (zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2020 r., Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, pkt 51).
- 71 W tym względzie należy podkreślić, że w związku z daninami, jakie pracownik migrujący opłaca w przyjmującym państwie członkowskim z racji pracy najemnej, którą tam wykonuje, pracownik ten przyczynia się do finansowania polityki społecznej tego państwa członkowskiego i powinien w konsekwencji korzystać z niej na takich samych zasadach jak pracownicy krajowi. W związku z tym cel polegający na unikaniu nieracjonalnego obciążenia finansowego dla przyjmującego państwa członkowskiego nie może uzasadniać nierównego traktowania pracowników migrujących i pracowników krajowych (zob. podobnie wyrok z dnia 14 czerwca 2012 r., Komisja/Niderlandy, C-542/09, EU:C:2012:346, pkt 66, 69).
- 72 W świetle całości powyższych rozważań na przedstawione pytania należy odpowiedzieć, że art. 45 TFUE, wdrożony przez art. 7 ust. 2 rozporządzenia nr 492/2011, w związku z art. 2 pkt 2 lit. d), art. 7 ust. 1 lit. a) i d) oraz art. 14 ust. 2 dyrektywy 2004/38, należy interpretować w ten

sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego umożliwiającemu organom tego państwa członkowskiego odmowę przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej bezpośrednio wstępnemu, który w chwili złożenia wniosku dotyczącego tego świadczenia pozostaje na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii, a nawet odebranie mu prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, na tej podstawie, iż przyznanie wspomnianego świadczenia skutkowałoby tym, że ten członek rodziny nie pozostawałby już na utrzymaniu tego pracownika będącego obywatelem Unii i stałby się tym samym nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego.

W przedmiocie kosztów

- 73 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 45 TFUE, wdrożony przez art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii, w związku z art. 2 pkt 2 lit. d), art. 7 ust. 1 lit. a) i d) oraz art. 14 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG,

należy interpretować w ten sposób, że:

stoi on na przeszkodzie uregulowaniu państwa członkowskiego umożliwiającemu organom tego państwa członkowskiego odmowę przyznania świadczenia z zakresu pomocy społecznej bezpośrednio wstępnemu, który w chwili złożenia wniosku dotyczącego tego świadczenia pozostaje na utrzymaniu pracownika będącego obywatelem Unii Europejskiej, a nawet odebranie mu prawa pobytu przez okres przekraczający trzy miesiące, na tej podstawie, iż przyznanie wspomnianego świadczenia skutkowałoby tym, że ten członek rodziny nie pozostawałby już na utrzymaniu tego pracownika będącego obywatelem Unii i stałby się tym samym nieracjonalnym obciążeniem dla systemu pomocy społecznej tego państwa członkowskiego.

Podpisy